

Визначення пріоритетного методу регулювання кредитного ризику
банку

УДК 336.774.3

Орда В. А.
Магістр 1 курсу
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація. У статті визначено сутність поняття "кредитний ризик банку" та розглянуто методи його регулювання. За допомогою методу аналізу ієрархій за критеріями перекладу ризиків, їх попередження, поглинання, компенсації, диверсифікації визначено, що найбільш доцільним є застосування методу диверсифікації кредитних вкладень.

Ключові слова: банк, методи регулювання кредитного ризику, моніторинг кредитного ризику, метод аналізу ієрархій.

Аннотация. В статье определена сущность понятия «кредитный риск банка» и рассмотрены методы его регулирования. С помощью метода анализа иерархий по критериям перевода рисков, их предупреждения, поглощения, компенсации, диверсификации определено, что наиболее целесообразным является применение метода диверсификации кредитных вложений.

Ключевые слова: банк, методы регулирования кредитного риска, мониторинг кредитного риска, метод анализа иерархий.

Annotation. In the article the essence of the concept of "credit risk of the bank" is defined and the methods of its regulation are considered. Using the method of analysis of hierarchies on the criteria of translation of risks, their prevention, acquisitions, compensation, diversification it was determined that the most appropriate is the method of diversification of loans.

Keywords: bank, methods of regulation of credit risk, credit risk monitoring, method of hierarchies analysis.

Сучасні умови ведення бізнесу диктують необхідність постійного відстеження факторів зовнішнього і внутрішнього середовища в розрізі управління ризиками для будь-якої сфери економіки. Ця практика стає життєво необхідною особливо в тих сегментах ринку, які самі по собі

технологічно припускає високий рівень ризиків. До таких сегментів, безумовно, відноситься і банківська діяльність, пов'язана з цілим спектром супутніх ризиків макросередовища - кредитним, валютним, ринковим, політичним, державним і т. п.

Дослідженню кредитних ризиків і методів управління ними присвячено праці багатьох вітчизняних і закордонних науковців та практиків, зокрема І. Балабанова [1], Р. Тиркалора [2], В. Грушка [3], А. Єпіфанова [4], В. Коваленко [5], Дж. Синки [6], Г. Белоглазової, Л. Кроливець [7] та ін. Проте завдання визначення пріоритетності методів регулювання кредитних ризиків недостатньо досліджене і потребує подальшого науково-методичного обґрунтування.

Метою статті є визначення пріоритетного методу регулювання кредитних ризиків банку.

Традиційно під кредитним ризиком розуміється ймовірність невиконання зобов'язань з погашення основного боргу і процентів, що виникає в результаті порушення цілісності руху вартості позики, обумовлених впливом різних факторів, які викликають настання ризику. Сучасним банківським структурам важливо проводити якісну оцінку рівня кредитного ризику, виявляючи можливості зниження його впливу на фінансово-господарську діяльність із застосуванням відповідного комплексу нейтралізуючих мір, таких як регулювання кредитного ризику. Найбільш повно і детально методи регулювання запропоновані такими авторами, як Г. Н. Белоглазова та Л. П. Кроливець [7, с. 247]. У своїх працях вони розглядають наступні методи (табл. 1).

На основі табл. 1 можливо обрати пріоритетний методів регулювання кредитних ризиків. Для вирішення зазначеного завдання використано метод аналізу ієрархій (MAI). Метод полягає в декомпозиції проблеми на більш прості складові частини та подальшої обробки послідовності суджень особи, що приймає рішення (ОПР) по парним порівнянням.

Таблиця 1

Методи регулювання кредитних ризиків

Методи регулювання	Зміст
Диференціація позичальників	– оцінка кредитоспроможності позичальника; – визначення умов кредитування, виходячи з рейтингу; – практичне застосування різних об'єктів і форм кредитування
Диверсифікація кредитних вкладень	– поєднання в структурі портфеля дрібних і великих позик; – створення філій кредитних організацій для зниження територіального і галузевого ризиків; – збалансованість кредитного портфеля за термінами; – застосування лімітів обсягу великих кредитних вкладень, що припадають на одиницю власних коштів банку
Обмеження величини ризиків	– лімітування обсягів кредитування в розрахунку на одного позичальника, з урахуванням галузевої приналежності; – лімітування обсягів кредитування для великих позичальників при обліку галузевої приналежності; – управління проблемними кредитами
Хеджування ризиків	– проведення балансових операцій з похідними фінансовими інструментами кредитними деривативами
Розподіл ризиків	– співпраця з іншими банками за колегіальним кредитуванням крупних проектів

Визначення методів, що мають бути застосовані для вирішення будь якого завдання, базується на критеріях їх відбору. Згідно із науковою працею Г. Н. Белоглазової та Л. П. Кроливець [7], такими критеріями є: переклад ризиків, попередження ризиків, поглинання ризиків, компенсація ризиків, диверсифікація ризику.

За результатами структурування вирішуваного завдання побудовано ієрархію його розв'язання (рис. 1).

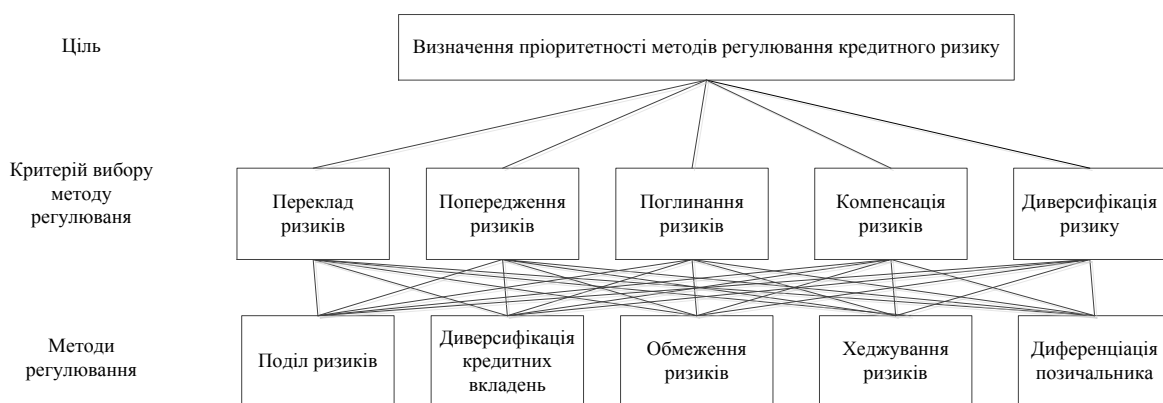

Рис. 1. Ієрархія визначення пріоритетності методів регулювання кредитного ризику

Для встановлення відносної значущості елементів ієрархії використовується шкала відносин. Дана шкала дозволяє ОПР ставити

у відповідність ступеням переваги одного порівнюваного об'єкту перед іншим деякі числа.

Рис. 2. Результати застосування методу аналізу ієрархій

Проаналізувавши отримані результати аналізу ієрархії (рис. 2), можна зробити висновок, що з урахуванням значимості критеріїв методів регулювання та відношення кожного методу до критерію відбору, найкращим методом регулювання кредитного ризику є метод диверсифікації кредитних вкладень. Питома вага цього методу регулювання складає 30,6%, оскільки цей метод є найбільш простим і відносно недорогим.

Таким чином, застосування методу аналізу ієрархій дозволило виявити найбільш доцільний метод регулювання кредитного ризику.

Література

1. Балабанова И. Т. Банки и банковское дело : учеб.пособие / И. Т. Баланова. – СПб. : Питер, 2013. – 256 с.
2. Тиркало Р. І. Банківська справа : навч. посіб. / Р. І. Тиркало. – Тернопіль : Картбланш, 2010. – 314 с.
3. Грушко В. І. Фінансові ризики : навч. пос. / В. І. Грушко, О. І. Пилипченко. – Житомир : ЖІТІ, 2011. – 188 с.

4. Єпіфанов А. О. Операції комерційних банків : навч. посіб. / А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало. – Суми : "Університетська книга", 2009. – 523 с.

5. Коваленко В. В. Обґрунтування підходів і показників оцінки кредитного ризику / В. В. Коваленко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць. – Суми : Мрія-1 ЛТД; УАБС, 2010. – С. 65-72.

6. Синки Дж. Управление финансами в коммерческих банках / Дж. Синки ; под ред. Р. Я. Левиты, Б. С. Пинскера.– М. : Catallaхu, 2014. – 820 с.

7. Белоглазова Г. П. Банковское дело : учебник / Г. П. Белоглазова, Л. П. Кроливецкая. – [2-е изд]. – Санкт-Петербург : СПб, 2011. – 400 с.